

TANTÁRGY ADATLAPJA

Társadalomkutatási módszerek

Egyetemi tanév 2025/2026

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babes-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Szociológia és Szociális Munkáképző Kar
1.3 Intézet	Magyar Szociológia és Szociális Munka Intézet
1.4 Szakterület	Szociális munka
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Szociális munka
1.7 Képzési forma	Távoktatás

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Bevezetés a szociológiába	A tantárgy kódja	ALM1101
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Kiss Dénes, egyetemi docens		
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Kiss Dénes, egyetemi docens		
2.4 Tanulmányi év	1	2.5 Félév	1
2.6 Értékelés módja	Vizsga	2.7 Tantárgy típusa	DF

3.3. A teljes becsült idő (oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám - nappali tagozat	4	amelyből: 3.2. előadás:	2	3.3. szeminárium	2
3.4. Félév összórárszáma - távoktatás	150	amiből: 3.5. SI	94	AI = Nr. ore curs IF x nr. săptămâni	28
				3.6. AT (8) + TC (20) + AA (0)	

A tanulmányi idő elosztása (SI) és az önálló tanulás (AI)	ore
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása	28
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás	44
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása	44
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)	2
Vizsgák	2
Más tevékenységek: konzultáció	2
3.7 Egyéni munka össz-órárszáma	122
3.8 A félév össz-órárszáma (kreditszám x 25h)	150
3.9. Kreditszám	6

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	nincsenek
4.2 Kompetenciabeli	nincsenek

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	megfelelő férőhellyel rendelkező és projektorral felszerelt terem
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	megfelelő férőhellyel rendelkező és projektorral felszerelt terem

6.1 Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	C1.1. Olyan alapvető fogalmak, elméleti keretek és módszerek elsajátítása, amelyeket a szervezetek és közösségek kutatása során hasznosíthatnak. C1.2. Olyan operacionalizációs készségek és hipotézis megfogalmazási készségek kialakítása, amelyek a közösségi és szervezeti problémák magyarázata és értelmezése során hasznosíthatóak C3 Társadalmi problémák olyan irányú vizsgálata, amely a közpolitikai stratégiák és szociális politikák alkalmazásában is használhatóak C4 Társadalmi problémák és konfliktusok feltárása, elemzése (magyarázata), és megoldása közösségekben és szervezetekben. C5 Szakmai tanácsadás és társadalmi integráció
Transzverzális kompetenciák	CT1 Szakszerű, hatékony, pontos és felelősségteljes munkavégzés, a szakmai etikai normák betartásával CT2 Csoportközi viszonyulási technikák, empátikus kommunikációs készségek, és sajátos szerepvállalás alkalmazása a csoportmunkában CT3 Információs források és kommunikációs erőforrások, valamint IT támogatott továbbképzési eszközök hatékony használata (internetes források, sajátos szoftverek, online előadások) románul és idegen nyelven

6.2. Tanulási eredmények

Ismeretek	C1. A hallgató/végzett hallgató ismeri, megfogalmazza és leírja azokat a fogalmakat, elméleteket és paradigmákat, amelyeket a társadalomkutatás során alkalmaznak az egyének, csoportok, szervezetek, intézmények, társadalmi kategóriák és közösségek szintjén, valamint elemzi ezek közötti kapcsolatokat és az alkalmazott módszertanokat a társadalmi struktúrák, folyamatok és dinamikák vizsgálatában. C2. A hallgató/végzett hallgató meghatározza, osztályozza és kiválasztja azokat a módszereket, technikákat és eljárásokat, amelyeket a társadalmi problémák kutatására és megoldására használnak.
Képességek	A1. A hallgató/végzett hallgató speciális szoftveralkalmazásokat és programokat használ a társadalmi, gazdasági és kulturális mutatókat tartalmazó adatbázisok kezelésére és az ezekhez kapcsolódó problémák megoldására. A2. A hallgató/végzett hallgató képes azonosítani a társadalmi jelenségek kutatásához és az empirikus adatok gyűjtéséhez szükséges megfelelő módszereket, technikákat, eljárásokat és eszközöket.
Felelősség és önállóság	R1. A hallgató/végzett hallgató képes társadalmi diagnózisokat készíteni és értelmezni az egyéneket, csoportokat, közösségeket vagy szervezeteket érintő társadalmi problémák vonatkozásában. R2. A hallgató/végzett hallgató képes társadalmi, gazdasági és kulturális mutatókból felépített adatbázisokat kezelni speciális szoftveres eljárások és alkalmazások segítségével.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	- a szociológiai szemléletmód alakítása - alapvető társadalmi folyamatok sajátosságainak a vázolása - alapsmeretek kialakítása alapvető szociológiai témák kapcsán - alapsmeretek alkalmazás a főbb társadalmi folyamatok és jelenségek értelmezésében - a rendszeres statisztikai szolgáltatások által szolgáltatott alapvető adatainak szociológiai értelmező készségének az alakítása
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	- szociálpolitika és rendszeres társadalomismeret közötti kapcsolódások felismerése - Főbb statisztikai adatforrások általánosabb (fogalmi és elméleti) összefüggései értelmezésének a kialakítása - A társadalomkutatás néhány alapvető deontológiai vonatkozásainak a felismerése - A kritikai gondolkodás fejlesztése - A köztudat és a tudományos eszmefuttatás közötti különbségek tudatosítása. - Alapvető összehasonlító elemzői készségek kialakítása.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Az előadássorozat, annak célkitűzéseinek általános bemutatása, az előadás menetének illetve a	előadás, magyarázat,	hagyományos és korszerű kivitelezéssel (vázlat

számonkérés formájának és tartalmának a tisztázása. A szociológia születésének társadalmi kontextusa.	beszélgetés	alapján, power-point)
A szociológia tárgya, módszere és alapvető szemlélete.	előadás, magyarázat, beszélgetés	
Kultúra fogalma és dimenziói	előadás, magyarázat, beszélgetés	
A kulturális pluralizmus és ennek kapcsán kialakult viszonyulások	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése, heurisztikus beszélgetés
Szocializáció: társadalmi tanulás, rendszerintegráció	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése, heurisztikus beszélgetés
Életciklus, életszakasz. Primer és szekundér és folyamatos szocializáció. Szocializációs közegek.	előadás, magyarázat, beszélgetés	statisztikai szemléltetés az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése,
Társadalmi ellenőrzés és deviancia	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése
Társadalomszerkezet: munkamegosztás	előadás, magyarázat, beszélgetés	statisztikai szemléltetés az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése,
Társadalomszerkezet: státus és szerep	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése
Társadalomszerkezet: rétegződés	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése
Szegénység és marginalitás	előadás, magyarázat, beszélgetés	statisztikai szemléltetés az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése
Társadalmi és földrajzi mobilitás	előadás, magyarázat, beszélgetés	
Gazdaság-szociológiai alapfogalmak	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése
Ismétlés, vizsga előkészítés, ismerkedés a vizsgaeszközökkel	előadás, magyarázat, beszélgetés	

Könyvészet

Andorka Rudolf(2006) *Bevezetés a szociológiába* Budapest: Osiris.

Babbie, E. (1999) *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata* Budapest: Balassi Kiadó

Boudon, Raymond et all. (1998) *Szociológiai lexikon* Budapest: Corvina

Gans, Herbert J. (2003) 'Népszerű kultúra és magaskultúra' in Wessely Anna szerk.: *A kultúra szociológiája* Budapest: Osiris-Láthatatlan Kollégium, pp. 114-149.

Giddens, Anthony (2003) *Szociológia* Budapest: Osiris

Goffman, Erving (1998) 'Stigma és szociális identitás' in Erős Ferenc (szerk.) *Megismerés, előítélet, szabályszerűségei - 2. A társadalmi kommunikáció rendszerének alapvonalai* fejezet letölthető

<http://mek.oszk.hu/02000/02009/02009.htm#2>

Mead, G.H (1973) 'Szerep-játék, szabályozó-játék és az általános másik' in *A pszichikum, az én és a társadalom* Budapest: Gondolat, pp. 195-209

Némedi Dénes (1999) 'Auguste Comte: A szociológia megalapítója?' in Felkai Gábor et ali. *A szociológia kialakulása*, Budapest: Új Mandátum Könyvkiadó, pp. 224-250.

Somali Péter (1997) *Szocializáció* Budapest: Corvina

Somlai Péter (1999) 'A szociológia születése a tizenkilencedik században' in Felkai et ali. pp. 13-21

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Mi a szociológia? Beszélgetés a szociológiáról, a szociológia hasznáról, kapcsolatáról más társadalomtudományokkal.	Heurisztikus beszélgetés	
2. A szociológia mint tudomány. A társadalomtudományok jellemzői	Heurisztikus beszélgetés	
3. A kultúráról	Heurisztikus beszélgetés	
4. A társadalom szerkezete I. Státusz és szerep, csoportok, intézmények	Heurisztikus beszélgetés	
5. A társadalom szerkezete II. Csoportok és szervezetek	Heurisztikus beszélgetés	
6. Szocializáció	Heurisztikus beszélgetés	
7. Szocializáció és esélyegyenlőtlenség	Heurisztikus beszélgetés	
8. Deviancia.	Heurisztikus beszélgetés	
9. A társadalom makroszerkezete: rétegződése és osztályszerkezet.	Heurisztikus beszélgetés	
10. A társadalmi rétegződés funkcionalista és konfliktusalista elméletei	Heurisztikus beszélgetés	
11. Társadalmi mobilitás	Heurisztikus beszélgetés	
12. Szegénység	Heurisztikus beszélgetés	
13. Társadalmi átalakulás	Heurisztikus beszélgetés	
14. Társadalmi változás	Heurisztikus beszélgetés	

Könyvészet

Andorka Rudolf – Egyenlőtlenség, szegénység (119-147 o.) In: Rudolf (1997) Bevezetés a szociológiába. Osiris, Bp

Andorka Rudolf – Társadalmi mobilitás (220-247.o.) In: Andorka Rudolf (1997) Bevezetés a szociológiába. Osiris, Bp

Andorka, R. – Társadalmi változás (564-586. o.) In: Rudolf (1997) Bevezetés a szociológiába. Osiris, Bp.

Borsos Endre – György István (1999) Gencs: egy erdélyi falu a parasztosodás útján. In: Borsos-Csíste-Letenyei: Rendszerváltozás után. Falusi sorsfordulók a kárpát medencében. Számalk Kiadó, Budapest, 1999 - http://adatbank.transindex.ro/html/cim_pdf404.pdf

Bourdieu, P. – Anyagi tőke, kulturális tőke, társadalmi tőke. In: Angelusz R. (szerk) (1997) A társadalmi rétegződés komponensei. Új Mandátum, Bp. 1997

Davis, K. – Moore, W. E.: A rétegződés néhány elve. In: Angelusz R. (szerk) (1997) A társadalmi rétegződés komponensei, Új Mandátum, Bp.

Fosztó László – A megtérés kommunikációja: gondolatok a vallási változásról pünkösdzizmusra tért romák kapcsán. Erdélyi Társadalom, 2007/1

Giddens A. – A társadalom és a bűnözés: szociológiai elméletek. (145-152.o.) In: Giddens, Anthony (2000) Szociológia. Osiris. Bp

Giddens A. – Csoportok és szervezetek. (285-302 o.). In: Giddens, Anthony (2000) Szociológia. Osiris. Bp

Giddens, A. – Rétegződés és osztályszerkezet (221-244. o.) In: Giddens, Anthony (2000) Szociológia. Osiris, Bp.

Henslin, James – Social Movements. (648-660 o.) In: Henslin, James (2003) Sociology. A down-to-earth approach.

<http://adatbank.transindex.ro/cedula.php?kod=1351>

Ladányi J. - Szelényi I. – A kirekesztettség változó formái. Napvilág Kiadó, Bp. 2004 (14-28.o.)

Réger Zita – Bernstein nézetei a nyelvi hátrány eredetéről. (91-104 o.) In: : Réger Zita - *Utak a nyelvhez. Nyelvi szocializáció – nyelvi hátrány*. Akadémiai Kiadó, 1990
(<http://mek.oszk.hu/04000/04046/04046.pdf>)

Réger Zita – Hátrányos helyzet és nyelvi szocializáció: hazai vizsgálat az anya–gyermek kommunikáció és a társadalmi helyzet összefüggéseiről (104-119 o.) In: Réger Zita - *Utak a nyelvhez. Nyelvi szocializáció – nyelvi hátrány*. Akadémiai Kiadó, 1990 (<http://mek.oszk.hu/04000/04046/04046.pdf>)

Sorokin P. – A vertikális mobilitás csatornáit. In: Robert Péter (szerk.) (1997) A társadalmi mobilitás. Hagyományos és új megközelítések. Új Mandátum, Bp.

Stewart, Michael – Romanesz. „A cigány módon élni”. In: Stewart, M. Daltestvérek. 1994.

Zanden J.W. (1990) Socialization across the Life Course. In: Zanden, James W.W (1990) The Social Experience. An introduction to sociology

Zanden, J. W. – Culture. In: Zanden, James W.W (1990) The Social Experience. An introduction to sociology.

Zanden, J.W. – Social structure. In: Zanden, James W.W (1990) The Social Experience. An introduction to sociology

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A bemutatott oktatási célok, tartalom, feldolgozási módszerek változatai összhangban vannak a tantárgy feldolgozásának más - hazai és külföldi - egyetemeken való megjelenésével. Ugyanakkor a tartalmi elemek meghatározásában olyan szűkebb társadalomismereti szempontokat is szem előtt tartottuk, amelyek a Romániára, az erdélyi magyarságra, illetve egy Közép-Kelet-Európai kontextus jobb megismerésére vonatkoznak. Ugyanakkor azt is szempontként kezeltük, hogy a szakmai tudás ne csak tudományosan aktuális, hanem gyakorlati szempontból is releváns legyen, így a munkaerőpiacra való beilleszkedést érdemben szolgálja

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Tartalmi tudás: alapfogalmak ismerete és kontextus függő adekvát használata, gyakorlati adaptálása	Írásbeli teszt (igaz-hamis kérdések, egyszerű feleletválasztás, kifejtő kérdések)	70%
10.5 Szeminárium / Labor	Tartalmi tudás: alapfogalmak ismerete és	Két parciális ellenőrző dolgozat (szöveg-	30%

	kontextus függő adekvát használata, gyakorlati adaptálása	értelmezés, alapfogalmak ismerete)	
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
Az elsajátított fogalmak minimum 30%-nak a megfelelő ismerete, kontextusfüggő adekvát használata.			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)¹

								
								

Kitöltés dátuma

2025.04.28.

Előadás felelőse

Szeminárium felelőse

Az intézeti jóváhagyás dátuma

2025.05.06.

Intézetigazgató

.....

¹ Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.